

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPOR TESİSLERİNE VE ORGANİZASYONLARINA KARŞI DÜŞÜNCELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Serkan HACICAFEROĞLU¹ Cemal GÜNDOĞDU² Burhanettin HACICAFEROĞLU³

ÖZET

Bu çalışma, öğrencilerin mensup oldukları Üniversitenin spor tesisleri hakkındaki farkındalık ve kullanılabilirlik seviyeleri ile Sağlık Kültür ve Spor Dairesi (SKSD) Başkanlığının yapmış olduğu sportif organizasyon ve uygulamalar hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek amacını taşımaktadır. Çalışmanın örneklemini İnönü üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarında okuyan toplam 1653 öğrenci (Bayan=914, erkek=739) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmış ve veriler, yüzde (%) ve frekans (f) değerleri kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 16,6'sı aktif olarak spor yapmakta, % 52,2'si ise rekreatif etkinlik olarak spor branşlarına katılım sağlamaktadır. Çalışma bulgularına göre; öğrenciler üniversitelerindeki spor tesislerinin varlığından kısmen haberdardır ve tesisleri kısmen yeterli görmektedir. Yine öğrenciler, üniversitede yapılan sportif organizasyonları yetersiz görmekte ve bu aktivitelerle ilgili duyurulardan da kısmen haberdar olmaktadır. Ayrıca araştırmada, öğrencilerin spor branşlarına katılma ve sportif rekreasyon yapma talepleri yöneticiler tarafından doğru değerlendirilmemektedir. Buna bağlı olarak öğrenciler, mevcut spor tesisleri yönetiminin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda (BESYO) olması gerektiği görüşünde (% 56,2) birleşmektedir. Diğer yandan öğrencilerin spor tesislerini önemli oranda (% 55,4) kullanamadıkları, kullananların (% 44,6) ise daha çok takım sporlarını içeren tesisleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Sonuç olarak bu çalışmada; öğrencilerinin spor tesis ve organizasyonları hakkında bilgi sahibi oldukları fakat mevcut spor tesislerini etkili kullanamadıkları görülmüştür. Ayrıca üniversite yöneticilerinin öğrencilerin bu tarz isteklerini değerlendirmede zayıf kaldıkları ve onların spor veya sportif etkinliklere yönlendirilmesinde yeterince etkili olmadıkları anlaşılmıştır. Buradan, sportif organizasyon ve yönetim açısından üniversitelerin öğrencilerle daha güçlü iletişim kurmaları gerektiği sonucu çıkarılabilir. Dolayısıyla üniversitelerde öğrenci ilgileri doğrultusunda ve geniş bir yelpazede yeni faaliyetler planlanarak uygulamaya dönüştürülmelidir.

Anahtar kelimeler: Spor Tesisi, üniversite, SKSD başkanlığı, organizasyon, rekreasyon.

A REVIEW OF UNIVERSITY STUDENTS' THOUGHTS ABOUT SPORTS FACILITIES AND ORGANIZATIONS (EXAMPLE OF UNIVERSITY INONU)

ABSTRACT

This study aims to find out the students' levels of awareness and usage of the university's sport facilities and to find out their views on the sport organizations organized by the Head of Health, culture and sports. The study sample consists of 1653 students (914 females, 739 males) studying different faculty and higher schools of İnönü University.

¹İnönü Üniversitesi Rektörlüğü, Malatya, "Yazışmadan sorumlu yazar" serkanhacicaferoglu@gmail.com

²Firat Üniversitesi, BESYO, Elazığ, cmlgundogdu@hotmail.com

³Spor İl Müdürlüğü, Muğla, hburhan-61@hotmail.com

The data were collected through a questionnaire and the data were analyzed by using percentage (%) and frequency (f) values. While 16.6% of the students were actively engaged in sports, 52.2% of the students participated in sports as a recreational activity. The results of the research showed that the university students are partly aware of the sports facilities in the university and they think that these facilities are partly sufficient. Again, the students think that sports organizations are not sufficient and they are partially aware of the announcements of these activities. In addition, the students' demands for participating in sport branches and for doing rational sport are not properly assessed by managers. Thus, the students (56,2 %) are of the opinion that the management of the present sport facilities should belong to the department of Physical Education and Sports Higher School. On the other hand, it was found out that the students (55,4 %) could not use the sports facilities considerably and those who used (44,6 %) preferred the facilities which included team sports more. As a result, the study showed that the students had information about sports facilities and organizations but they couldn't use the sports facilities effectively. In addition, it was found out that the administrators were not effective in realizing the students' demands and in leading them to sports or sports facilities. It can be concluded that universities should have a stronger communication with students in terms of sports facilities and management. Thus, new activities should be planned and implemented in accordance with the students' interest.

Keywords: Sports facility, the university, DHCS Head, organization, recreation.

GİRİŞ

İnsanların sosyal ihtiyaçlarının yanı sıra fiziksel ve duygusal ihtiyaçları da bulunmaktadır. Günümüzde bu ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla insanları spora yöneltmek, yeteneklerinin geliştirilmesine spor yoluyla yardımcı olmak ve sağlıklı kalabilmeleri için spor yapmalarını sağlamak gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Sporun kişinin kendini geliştirmesine yardımcı olduğu kadar sosyalleşmesinde de yardımcı olduğu unutulmamalıdır [1]. Bu kapsamda spor, insanın kendi özgücünü ortaya koyabilmesi, grup çalışması yapabilmesi ve sağlıklı bir beden ve ruh yapısına sahip olabilmesi bakımından birçok amaç dizisini sergileyen vasıta [2]. Söz konusu nitelikleriyle Spor; sadece bireyin yarışmaya bağlı elde ettiği bireysel üstünlüğü değil, aynı zamanda onun sosyal karakteristiklerini de önemli ve sürekli bir sosyal olgu olarak açıklamaya çalışır [3]. Bu amaçla üniversitelerde öğrenciler tarafından yapılan spor ve sportif rekreasyon etkinlikleri onların; güçlü, karakterli, sağlam kişilikli olarak yetişmelerine yardım edebilir. Çünkü rekreasyon ortamında birçok durum ve oluşumlar yer alırken çeşitli öğrenmelerin gerçekleştiği de görülmektedir [4].

Bu çerçevede yapılan spor tesisleri de, spor ortamının bir ögesi durumundadır. Sporun gelişmesi ve toplumda yaygınlaşması, spor tesislerin varlığıyla mümkündür. Spor aracılığıyla insanın yaptığı işten en yüksek seviyede verim alması kolaylaşacaktır [5]. O nedenle yapılan bütün faaliyetler bu ihtiyaçların karşılanması için planlanmalı ve yapılmalıdır. Zira serbest zaman deneyimleri kişilerin seviyelerine, ilgi ve isteklerine göre şekillenir. Dolayısıyla mutluluğun aranması ve toplumların sağlığı serbest zaman felsefesi ile oluşmuş deneyimlerde kendini gösterebilecektir [6].

Spor hizmetleri; devlet kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirilebileceği gibi, özel kurum ve spor kuruluşları teşvik edilerek de sağlanabilir. Çünkü spor, devletin sosyal bünyesi ve sağlıklı toplumun önemli rollere sahip bir sosyal olgudur [7]. Bu yönüyle spor salonlarının verimli kullanılması hem sporcu yetiştirilmesinde, hem de beşeri kaynakların üretimdeki verimliliklerinin artırılması açısından önemlidir [8].

Günümüzde ulusal ve uluslararası spor alanında söz sahibi olan ülkelerin büyük çoğunluğunun spor tesisleriyle ilgili problemlerini önemli ölçüde çözümlenmiş oldukları görülmektedir [5]. Sportif etkinliklerin, yoğun, yaygın ve gelişmiş olduğu toplumlar güçlü ve mutlu olmaya aday

toplumlardır[9]. Bu amaçla DevletPlanlama Teşkilatı altıncı beş yıllık kalkınma planında, mevcut spor tesislerinin tam kapasite ile kullanılmasını sağlayacak biçimde düzenlemelerin yapılacağını belirtmektedir [10]. Bu çerçevede spora yönelim açısından büyük bir potansiyeli bünyesinde barındıran üniversiteler, Türkiye spor sisteminin geliştirilmesinde önemli katkılar sağlayabilecek özelliklere sahiptir. O nedenle yüksek öğrenim kurumlarındaki öğrencilerin rahatlığı, mutluluğu, saadeti, fikren ve ruhen gelişmesi için üniversitelerde yaygın bir şekilde spor tesisleri yapılmalı, yapılandırılmalı ve bu tesislerde onların spora yönelmeleri sağlanmalıdır [5].

Günümüz çağdaş üniversite süreci içinde eğitim ve rekreasyon etkinlikleri kesinlikle ayrı düşünülmemeli aksine rekreasyon eğitimin bir parçası sayılarak, işlevsel bir araç olarak kullanılmalıdır. Böylece bu araç, verimliliğin anahtarı olduğu gibi öğrencilerin fiziksel, toplumsal ve psikolojik gelişimi için de bir taban oluşturacaktır [11]. Kaldı ki bu tarzrekreatif ve sportif etkinlikler öğrencilerin stres ve gerginliğini gidermek için fırsatlar da sağlayabilmektedir. Ayrıca kampus rekreasyon programları öğrencilerin daha sonraki iş yaşamlarında karşılaşacakları iş ve boş zaman arasında arzulanan dengeyi sağlamalarına [12] yardımcı olabileceği gibi, öğrencilere yeni kazanımlar sağlayarak üniversite döneminden sonra yeni iş olanakları da sunabilir.

Esasen spor yönetimi; Sportif hareketleri belirlenen amaçlara ulaştırmak için insan ve madde kaynaklarını temin ederek ve etkili biçimde kullanarak, belirlenen politikaları uygulamak biçiminde tanımlanabilmektedir[13]. Bu bağlamda üniversite yöneticileri spor yönetiminin gereği olarak; kampus spor tesislerini bugünkü ihtiyaçlara ve gelecek şartlara göre planlayarak öğrencilerin sportif aktivitelere yönelimini sağlayacak tarzda organize olmalıdırlar [3].

Günümüzde söz konusu bu yönelimisağlamak adına Türk yüksek öğretim kurumlarında gerekli hukuki düzenlemenin yapıldığı görölmektedir. Nitekim 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 47. maddesi yüksek öğretim kurumlarına "plan veprogramlar uyarınca öğrencilerin beden ve ruh sağlığını korumak, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zamanları değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla bütçe imkanları oranında okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri, öğrenci kantini ve lokanta açmak, toplantı, sinema, tiyatro salonları, spor salonu ve sahalar, kamp yerleri sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli önlemleri almak" [14] gibi çok özel görevler vermektedir. Ayrıca 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanunu'nun 25. maddesinde "ders dışı saatlerde ve tatillerde öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak her türlü tedbir alınır" [14] ifadesiile de konunun önemi iyice vurgulanmaktadır.

Bütün bunlara dayanarak üniversitelerin öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif ihtiyaçlarını gidermek noktasında temel bir sorumluluğa sahip olduğu söylenebilir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı; öğrencilerin üniversitelerindeki mevcut spor tesisleri hakkındaki farkındalıkları ve kullanılabilirlik seviyeleri ile Sağlık Kültür ve Spor Dairesi (SKSD) Başkanlığı'nın yapmış olduğu sportif organizasyon ve uygulamalar hakkındaki görüşlerini tespit etmek olarak belirlenmiştir.

MATERYAL VE METOD

Bu araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesi'nde okuyan öğrenciler, örneklemini ise tesadüfö yöntemle seçilmiş farklı fakülte ve yüksekokullarda okuyan 914'ü bayan, 739'u erkek olmak üzere toplam 1653 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışma, öğrencilerin mensup oldukları Üniversitenin spor tesisleri hakkındaki farkındalık ve kullanılabilirlik seviyeleri ile Sağlık Kültür ve Spor Dairesi (SKSD) Başkanlığı'nın yapmış olduğu sportif organizasyon ve uygulamalar hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek amacını taşıyan uygulamalı bir

araştırmadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Söz konusu anket formu gerekli literatür taraması sonrasında konuyla ilgili anketlerden de faydalanılarak 20 soru halinde geliştirilmiş ve uzman üç öğretim üyesinin görüşleri de alındıktan sonra uygulanmak üzere son haline getirilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler değerlendirilmek üzere kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Anket verileri, SPSS 15,0 paket programı yardımıyla yüzde (%) ve frekans (f) değerleri kullanılarak çözümlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın konusu çerçevesinde elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan Üniversite öğrencilerinin bazı demografik bilgileri

Bazı Demografik Bilgiler		N	f	%
Cinsiyet	Bayan	1653	914	55,3
	Erkek		739	44,7
Yaş	17-18 yaş	1653	163	9,9
	19-20 yaş		674	40,8
	21-23 yaş		708	42,8
	24 ve üzeri yaş		108	6,5
Sınıf	1. sınıf	1653	416	25,2
	2. sınıf		595	36,0
	3. sınıf		423	25,6
	4. sınıf ve üzeri		219	13,2

Araştırma örneklemindeki üniversite öğrencilerinin % 55,3'ü (f=914) bayan, % 44,7'si ise erkektir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun 19-20 ile % 40,8'i (f=674), 21-23 yaş 42,8'i (f=708) grupları arasında olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu % 36,0 oranında (f=595) ikinci sınıfta, % 25,6'sı ise (f=423) üçüncü sınıfta okumaktadır.

Tablo 2. Üniversite öğrencilerinin spor yapma durumları

Öğrencilerin spor yapma durumları		N	f	%
Daha Önce Lisanslı olarak spor yaptınız mı?	Evet	1653	639	38,7
	Hayır		1014	61,3
Sportif faaliyetlere katılıyor musunuz?	Sporcu olarak katılıyorum	1653	274	16,6
	Seyirci olarak katılıyorum		370	22,4
	Rekreasyon amaçlı katılıyorum		493	29,8
	Katılmıyorum		516	31,2

Tablo 2, üniversite öğrencilerinin ancak % 38,7'lik diliminin (f=639) lisanslı spor yaptığını, fakat büyük kısmının (% 61,3) geçmişte lisansiyer sporcu olmadığını ortaya koymaktadır. Diğer

yandan, öğrencilerin % 29,8'i (f=493) sportif etkinliklere "rekreasyon", %16,6'sı (f=274) "sporcu", % 22,4'ü (f=370)de "seyirci" amaçlı olarak katıldığını belirtmektedir. Örneklemin %31'2 si (f=516) ise sportif faaliyete katılmadığını bildirmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin üniversitelerindeki tesisler ile ilgili farkındalıkları

Üniversitedeki tesisler ile ilgili farkındalık		N	f	%
Spor tesislerinin Üniversite içerisindeki yerlerini biliyor musunuz?	Evet	1653	674	40,8
	Hayır		246	14,9
	Kısmen		454	27,5
	Hiçbir fikrim yok		279	16,9
Spor amaçlı tesisler sizce yeterli mi?	Evet	1653	283	17,1
	Hayır		408	24,7
	Kısmen		683	41,3
	Hiçbir fikrim yok		273	16,9
Spor tesislerinin yönetimi hangi birimde olmalı?	BESYO	1653	929	56,2
	SKSD		724	43,8

Öğrencilerin % 40,8'i (f=674) mensup oldukları üniversiteye ait spor ve rekreasyon tesislerinin yerlerini bildiğini, % 27,5'i (f=454) kısmen bildiğini bildirirken, %16,9'luk (f=279) bir kesim dikkat çekici şekilde tesislerin varlığından hiç haberdar değildir. Ayrıca öğrencilerin % 41,3'ü (f=683) tesisleri kısmen yeterli, %24,7'si (f=408) ise yetersiz görmektedir. Öte yandan öğrencilerin % 56,2'si (f=926) spor tesisleri yönetiminde BESYO'yu, buna karşın % 43,8'lik (f=724) dilimse SKSD Başkanlığına sorumlu görmek istemektedir (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrencilerinin üniversite içerisinde yapılan duyuru ve organizasyonlarla ilgili farkındalıkları

Duyuru ve organizasyonlar ile ilgili farkındalık		N	f	%
Üniversitenizdeki duyuru panolarına bakıyor musunuz?	Bakıyorum	1653	424	25,7
	Ara sıra bakıyorum		858	51,9
	Sıklıkla bakıyorum		165	10
	Bakmıyorum		206	12,5
Organizasyonların duyuruları nerelerde olmalı	Üniversite İnternet sayfasında	1653	446	27
	Fakülte/Yüksekokul duyuru panolarında		814	49,2
	Öğrenci e-posta adreslerinde		263	15,9
	Hepsinde		130	7,9
Düzenlenen spor organizasyonlarının duyuruları sizce yeterli mi?	Evet	1653	282	17,1
	Hayır		469	28,4
	Kısmen		714	43,2
	Hiçbir fikrim yok		188	11,4
Düzenlenen spor organizasyonları sizce yeterli mi?	Evet	1653	236	14,3
	Hayır		645	39
	Kısmen		515	31,2
	Hiçbir fikrim yok		257	15,5

Tablo 4’de öğrencilerin duyurulara karşı ilgisi verilmiştir. Buna göre panodaki duyurulara öğrencilerin % 51,9’u (f=858) ara sıra, % 25,7’si ise (f=424) devamlı bakmaktadır. Bu duyurulara ilgisiz kalanlar ise örneklemin en küçük dilimini oluşturmaktadır (%12,5). Organizasyon duyurularının nerede olması gerektiği konusunda ise öğrenciler % 49,2 oranla (f=814) Fakülte/Yüksekökol duyuru panolarında ve % 27 oranla (f=446) da üniversitenin internet ana sayfasında bulunmalı görüşünü bildirmişlerdir. Diğer taraftan düzenlenen spor organizasyon duyurularını öğrencilerin %28,4’ü yetersiz nitelendirilirken, %43,2’si (f=714) kısmen yeterli olarak değerlendirmektedir. Organizasyonun yeterliliğindeki ağırlıklı örneklem görüşü ise; “evet ve kısmen” beraber değerlendirildiğinde %45,5 oranında yeterli, % 39 oranında ise yetersiz (f=645) görülmektedir.

Tablo 5. Spor dal ve tesisleri ile ilgili öğrenci isteklerinin yöneticiler tarafından değerlendirilmesi

Öğrenci isteklerinin yöneticiler tarafından değerlendirilmesi		N	f	%
Bir spor branşına katılmak isteğinize yetkililerce imkan sağlanıyor mu?	Evet	1653	272	16,5
	Hayır		682	41,3
	Kısmen		537	32,5
	Hiçbir fikrim yok		162	9,8
Üniversitede spor amaçlı tesisleri kullanmak istediğinizde yetkililerin yönlendirmesi yeterli mi?	Evet	1653	391	23,7
	Hayır		607	36,7
	Kısmen		534	32,3
	Hiçbir fikrim yok		121	7,3
Spor tesisleri doğru yönetiliyor mu? (Rekreasyon, Antrenman v.b.)	Evet	1653	238	14,4
	Hayır		713	43,1
	Kısmen		583	35,3
	Hiçbir fikrim yok		119	7,2

Tablo 5’de öğrencilerin spor dallarına katılım istekleriyle ilgili taleplerinin yöneticiler tarafından hangi oranda karşılandığı görüşü ile yetkililerin spor tesislerine yönlendirme konusundaki çabalarının dağılımı verilmiştir. Ayrıca aynı tabloda üniversite spor tesislerinin nasıl yönetildiği ile ilgili öğrenci düşünceleri de yer almıştır. Buna göre; bir spor dalına katılım konusunda yeterli imkan sağlanmadığı (% 41,3 oranla; f=682), tesis kullanımında arzu edilen yönlendirmenin yapılmadığı (% 36,7 oranla; f=607) ve nihayet üniversite spor tesislerinin doğru yönetilmediği görüşleri ağırlıklı olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin üniversite spor tesislerinden faydalanabilme durumları

Tesislerden faydalanabilme		N	f	%
Tesisleri kullanabiliyor musunuz?	Evet	1653	689	41,7
	Hayır		812	49,1
	Kısmen		80	4,8
	Spor ile ilgilenmiyorum		72	4,4
Tesisleri kullanamıyorsanız nedenleri?	Tesislerdeki dersler çok yoğun	892*	150	18,5
	Tesisler yeterli değil		195	21,2
	Tesisler antrenmanlar için kullanılıyor		157	19,3
	Tesis boş iken yetkililerce kullanılmasına izin verilmiyor		75	9,2
	Tesisler fakülte ve yerleşim alanlarına uzak		48	5,9
	Tesislerdeki antrenman saatleri doğru şekilde paylaştırılmıyor		165	10,3
	Hepsi		102	12,6

* 892 kişi anketteki soruya birden fazla cevap vermişlerdir.

Tablo 6'dan örnekleme oluşturan öğrencilerin yaklaşık yarısının spor tesislerini önemli oranda (% 49,1; f=812) kullanamadıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin tesisleri kullanmama nedenleri ise, en yüksek oranda, "tesislerin sayısal yetersizliği" (%21,2; f=195) ile "tesislerdeki antrenman (% 19,3; f=157) ve ders yoğunluğu" (% 18,5; f=150) seçeneklerinde yoğunlaşmaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin spor tesislerini kullanım tercihlerinin dağılımı

Kullanılan tesisler		N	f	%
Üniversitenizdeki en çok hangi spor tesisini kullanıyorsunuz?	Halı saha	769*	325	42,3
	Spor salonu		308	40,1
	Yüzme havuzu		70	9,1
	Tenis kortu		91	11,8
	Açık basketbol sahası		150	19,5
	Açık voleybol sahası		311	40,4
	Futbol sahası		103	13,4
	Fitness salonu		64	8,3
	Masa tenisi salonu		329	42,8
	Bilardo salonu		16	2,1
	Hepsi		13	1,7

*769 kişi anketteki soruya birden fazla cevap vermişlerdir.

Tablo 7'de görüldüğü gibi öğrenciler genelde (% 42,8, f=329) masa tenisi salonunu, halı sahaları (42,3; f=325), açık voleybol sahalarını (% 40,4; f=311) ve spor salonlarını (% 40,1; f=308) tercih etmektedirler.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin spor tesis ve organizasyonlarına karşı düşüncelerinin değerlendirildiği

bu çalışmaya bayanlar daha fazla katılım göstermiş ve örneklem grubunun genellikle ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinden oluştuğu gözlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin spor yapma durumuna bakıldığında büyük oranda lisansiyer olmadıkları yani düzenli spor yapmadıkları anlaşılmaktadır. Bu sonuç örnekleme oluşturan öğrencilerin çoğunluğunun bayan oluşundan kaynaklanmış olabilir. Nitekim bir çalışmada öğrencilerin cinsiyet ve aktif spor yapma durumlarına bakıldığında; erkeklerin bayanlara oranla daha fazla spor yaptığı görülmektedir [15]. Öğrencilerin rekreasyonel eğilim ve taleplerin belirlenmesi üzerine yapılan bir çalışmada, denek grupları her ne kadar üst sınıflardan olsa da, bayanların spora katılımlarında benzer sonuçlarda edildiğini ortaya koymaktadır [16].

Bu araştırma öğrencilerin sportif faaliyetlere genellikle az katılımında bulunduğunu gösterir mahiyettedir. Dolayısıyla sportif etkinliklere katılmayan öğrenciler örneklemin önemli kısmına tekabül etmektedir (%31,2). Söz konusu faaliyetlerde bulunanların ise her hangi bir dalda sporcu olmaktan (%16,6) çok, rekreasyon amaçlı etkinliklere katılım gösterdikleri anlaşılmaktadır (Tablo 2). Konuyla ilgili Karaküçük'ün yaptığı çalışmada da bu araştırma sonucunu destekler şekilde, öğrencilerin söz konusu etkinliklere genellikle rekreasyon amaçlı katıldığı bildirilmektedir [17]. Üniversite öğrencilerinin sportif etkinlik olarak belli bir spor dalı değil de daha ziyade rekreatif etkinlik tercih etmeleri kısmen de olsayükseköğretim kurumlarındaki ders yoğunluğu ve dolayısıyla programların aktif spor faaliyetlerine katılım fırsatı vermeyecek tarzda programlanması ile açıklanabilir.

Bu araştırma sonuçları öğrencilerin, üniversitelerindeki tesislerin yerlerini kısmen bildikleri ve kısmen de yeterli gördüklerini göstermektedir. Kuşkusuz ülke sporunun gelişmesi ve ülke düzeyinde yaygınlaşmasında gerekli olan spor ortamının ön şartlarından birisi, spor saha ve tesislerinin oluşturulması ve kullanılabilirliklerinin artırılması olmalıdır [18]. Bu amaçla üniversitelerde tesislerin farkındalıklarını arttırabilmek adına "sportif rekreasyon", "topluluk", kulüp" ve "kurs" alanlarında faaliyetler düzenlenmeli [6], ayrıca bu tarz faaliyetler sadece öğrencileri değil, üniversite bünyesinde çalışan tüm akademik ve idari personeli kapsmalıdır.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin önemli kısmı (%56,2) üniversitelerdeki spor tesisleri yönetim yetkisinin SKSD Başkanlığı'nda değil, BESYO Müdürlüğü'nde olması gerektiğini belirtmektedir. Fakat bu öğrenciler tarafından çok keskin dile getirilen bir görüş değildir. Zira öğrencilerin %43,2'si halen olduğu gibi tesis yönetiminin yine SKSD'de kalmasını istemektedir. Konuyla ilgili olarak yapılan bir çalışmada bu düşünceyi destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Nitekim sözü edilen çalışmaya göre öğrenciler, spor hizmetleri yetkisinin Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı uhdesinde kalmasını istemektedirler [6].

Bu durum SKSD yöneticilerinin, kurumun amaç ve kapsamını öğrencilere yeterince yansıtmadığının bir göstergesi sayılabilir. Oysa SKSD'nin amaç ve kapsamı içerisinde; grup çalışmaları ve karşılaşmalar düzenlemekten spor birlikleri kurmaya kadar pek çok yönetsel görev vardır [19]. Ayrıca üniversitelerdeki ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının temsil yetkisi de SKSD Başkanlığındadır. Bu noktada üniversite içerisinde yer alan her iki birimin de eşgüdüm içinde bulunması gerekir. O yüzden spor organizasyonları yapılırken sorumluluk hangi birimde olursa olsun, faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için, öncelikle konu ile yakından ilgili olan BESYO Müdürlüğü öğretim elemanlarından ve uzman kişilerden faydalanma yoluna gidilebilir [20].

Bu çalışmada öğrencilerin spor organizasyon duyurularından haberdar oldukları ve bu tür duyurulara karşı duyarlılık gösterdikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrenciler sportif etkinlik duyurularına panolar vasıtasıyla daha kolay erişebileceklerini bildirmişlerdir (Tablo 4). Öğrencilerin böyle bir görüş içinde bulunmasına rağmen, organizasyonların duyurulmasında sadece ilan panoları ile kısıtlı kalınmamalı, daha çok bireye ulaşabilmek için çeşitli ilgi çekici önlemler alınmalıdır. Yapılacak

olan organizasyonlara öğrencilerin katılımını arttırmak ve bu tür faaliyetlerdeki çeşitliliği sağlamak için, katılımcıların geniş ilgi ve istekleri göz önünde tutularak planlamalar yapılmalı ve gerektiğinde öğrencilerin kendilerine sunulacak hizmet ve bilgileri alabileceği yerleri de öğrenmeleri sağlanmalıdır [21].

Bu çalışmaya göre öğrenciler spor ve rekreatif etkinlikler için spor tesislerini kullanmak istediklerinde veya kullandıklarında, yönetici davranış ve yönlendirmelerini beğenmemektedirler (Tablo 5). Aslında spor hizmetlerini yürüten yöneticilerin, yapılan organizasyonların verimini ve kullanımını arttırmak için bazı önlemler alması gerekmektedir [22]. Bunun içinde konuyla ilgili, yetişmiş uzman kişilerin organizasyonların programlanması ve uygulanması sürecinde yer alması son derece önemlidir [23]. Ayrıca organizasyonlara katılan öğrencilerin de görüş ve değerlendirmeleri belirlenmeli, böylece oluşan veriler rekreasyon programlarının hazırlanmasında rehber olarak kullanılmalıdır [6].

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversite spor tesislerinden yeterince yararlanamadıklarını bildirirken, bunun başlıca nedenini ders ve antrenman programlarındaki yoğunluk olarak açıklamaktadırlar. Bu durumbir taraftan sportif ve rekreatif amaçlı faaliyetlerin maksadına ulaşmadığını gösterirken diğer yandan tesislerin kullanılabilirliğinde sıkıntı olduğunu, ihtiyacı tam anlamıyla karşılayamadığını ve nihayet ders, antrenman ve rekreasyonel etkinliklerin iyi programlanmadığını göstermektedir.

Günümüzde spor ortamının oluşmasında spor tesislerinin önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Türkiye’de özellikle son yıllarda spor tesis sayılarında belirgin bir artış izlenmesine rağmen yine de ihtiyaca tam olarak cevap veremediği ortadadır. Aslında tesis ve katılım arasında çok güçlü bağlar vardır. Bu bağlamda tesislerin çok amaçlılık ilkesine uygun düzenlenmesi bir bakıma daha çok sayıda katılımcının sportif etkinlikte buluşması anlamına gelecektir. Bu yüzden spor yatırımları planlanırken spor dallarının gelişmesine ve spor yapanların sayısının artırılmasına imkan verecek tesislere yönelmelidir. Aynı yerleşme yerinde eş değer kapasitedeki tesislerin yapımından ve kullanılmayan kapasite yaratılmasından kaçınılmalıdır [5]. Ayrıca yapılan spor tesislerinden sporcuların yanı sıra geniş halk kitleleri ve öğrencilerin de yararlanması sağlanmalıdır [10]. Unutulmamalıdır ki ülke sporunun gelişmesi, büyük ölçüde toplumun aktif olarak spor yapabileceği tesislerin varlığına ve bu anlayışla işletilmesine bağlıdır [5].

Çalışma çerçevesinde öğrencilerin yoğun olarak kullandıkları spor tesislerine bakıldığında bunların daha çok takım sporları ile rekreasyon amaçlı tesisler oldukları görülmektedir. Çalışmada faaliyet yoğunluğu bakımından en çok ilgi duyulan tesislerin başlıcaları; masa tenisi (%42,8), halı saha (%42,3), açık voleybol sahası (%40,4) ve spor salonu (%40,1) olarak belirlenmiştir (Tablo 7). Bu görünüm Türk üniversitelerinde sürpriz olarak karşılanacak bir durum değildir. Burada açık tesislerin ders araları ve sonrasında daha çok lisansiyer olmayan bireyler tarafından sıklıkla kullanıldığı, spor salonlarına sportif alışkanlık sahibi kişilerin yöneldiği, halı sahaların ise hem lisansiyerler hem de lisansız bireylerden talep gördüğü ifade edilebilir. Yine çok kolay organize olunabilen ve hemen her cinsten öğrencinin ilgi gösterdiği masa tenisi de öğrencilerin en fazla katılım gösterdiği bir dal olarak dikkat çekmektedir. Dolayısıyla yukarıda bahsedilen ilgilerin beslenmesi hususunda gereken yapı, donanım ve gereçlerin bir organizasyon potasında bir araya getirilmesi oldukça değerli bulunmaktadır. Bu yüzden üniversitelerde sportif ve rekreatif faaliyete yönelimin geliştirilmesinde öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu noktada öğrencilerin taleplerinin belirlenerek alternatif etkinlik programlarının hazırlanması gerekir.

Sonuç olarak bu çalışma; öğrencilerin üniversitelerindeki spor tesisleri ve organizasyonları hakkında bilgi sahibi olduklarını, fakat buna karşın spor tesislerini etkin olarak kullanamadıklarını

ortaya koymuştur. Ayrıca yöneticilerin; spor organizasyonları düzenlemede, spor tesislerinin kullanılabilirliklerini arttırmada, SKSD'nin amaç ve kapsamalarını öğrencilere anlatmada ve öğrencileri spor ve sportif etkinliklere yönlendirmede yeterince etkili olmadığı anlaşılmıştır. Öğrencilerin, sportif verekreatifetkinliklere üniversite yönetimince yönlendirilebilmeleri için; ders dışı etkinliklere zaman bırakacak şekilde ders programları hazırlanmalı, aynı özellikleri taşıyan spor tesisleri aynı bölgeye yapılmamalı, var olan spor tesislerindeki etkinlik dağılımları uzman kişilerce düzenlenmeli ve öğrencileri bu tarz etkinliklere yönlendirebilecek organizasyonlar yapılmalıdır. Ayrıca öğrenci ilgileri metodik ve periyodik bir şekilde takip edilmeli ve değerlendirme sonuçları uygulamaya dönüştürülmelidir.

KAYNAKLAR

1. Güven Ö. Türklere spor kültürü, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1992.
2. Erkal ME. Sosyolojik açıdan spor, Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı, Kutsun Matbaa ve Reklamcılık Merkezi, İstanbul, 1992.
3. Öztürk F. Toplumsal boyutları ile spor, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998.
4. Kelly, JR. Leisure, Prentice-hall, Englewood, Cliffs, New Jersey, 1990.
5. Ramazanoğlu F, Ramazanoğlu N. Spor tesislerinin planlandırılması ve işletmesi, Spor Araştırmaları Dergisi. 2000; 4(3), 2-7.
6. Ağaoğlu SY, Eker H. Türkiye'deki üniversitelerin sağlık kültür ve spor dairesinin işlevsel yönden incelenmesi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2006, 5(4); 131-134.
7. Serarslan Z. Spor pazarlaması ve boyutları, Spor Bilimleri Ulusal Sempozyum Bildirileri, Ankara, 1990.
8. Nacar E. Elazığ il merkezindeki spor tesislerinin işleyişindeki verimliliğin araştırılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sağlık Bil. Enstitüsü, Elazığ, 1997.
9. GSGM. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı, Olimpizm ve İnsan Semineri, 22-23 Mayıs, Ankara, 1991.
10. Abalı A. Gençlik ve spor, Ankara, 1974.
11. Dawer PW, Pangraz RP. Dynamic physical education for elementary school children. 4 th Edition, Washington, USA, 1975.
12. Matthews DD. Campüs Recreation programs, sport and fitness management, Career Strategies and Professional Content Book, USA, 1995.
13. Doğan Y. Türkiye'de spor yönetimi, Öz Akdeniz Ofset, Malatya, 1997.
14. Kitapçı A. Yüksek öğretim mevzuatı, Yayın Yayıncılık, Yayın No: 1, İstanbul, 1997.
15. Yıldırım DA, Yıldırım E, Ramazanoğlu F, Uçar Ü, Tuzcuoğulları ÖT, Demirel TE. Üniversite öğrencilerinin spora bakış açıları ve spor yapma durumu. Fırat Üniversitesi, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi, 2006, 4(3); 49-53.
16. Önder S. Selçuk üniversitesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilim ve taleplerin belirlenmesi üzerinde bir araştırma, Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 2003, 17(32); 31-38.
17. Karaküçük S. Rekreasyon (Boş zamanları değerlendirme, Kavram, kapsam ve bir araştırma), Seren Ofset, Ankara, 1999.
18. Spor Şurası. Türk sporunu uygulama politikası komisyon raporu, Ankara, 1990.
19. Mirzeoğlu N. Üniversitelerdeki sağlık kültür ve spor işleri dairesi başkanlıklarının yönetim yapısı ve sportif işlevlerinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1995.
20. Hacicaferoğlu S, Çoban B, Sarıgöz O, Hacicaferoğlu B. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu müdürlüğü çalışanları ile sağlık kültür ve spor dairesi başkanlığı çalışanlarının işbirliği düzeylerinin analizi. 1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale, 2009.
21. Torkildsen G. Leisure and recreation management, E & FN Spon, Third Edition, London. pp, 27-415, 1992.
22. İmamoğlu F, Çimen Z. Spor yöneticileri için etkili zaman yönetimi, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1998, 3(1); 51-58.
23. Ağaoğlu YS. Türkiye'deki üniversitelerin rekreasyon programlarının geliştirilmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun, 2002.